WIKIPEDIA

Latina linguo

La **Latina** esis linguo originale parolata en Lazio ed anciena Roma. Quankam nun multi judikas ol kom mortinta linguo, kelka eruditi e kleriki kristana ankore povas parolar ol fluante. La Latina esas linguo tre flexionoza, havanta tri genri, sep kazi, quar konjugi, sis tempi, sis personi, tri modi, du voci, du aspekti e du nombri.

Latina linguo (Lingua latina)	
Klasifikuro:	Indo-Europana Latinida lingui **Latina**
Oficala stando	
Oficala linguo en:	Vatikan-Urbo
Regulata da:	Opus Fundatum Latinitas
Kodexi	
ISO 639-1:	la
ISO 639-2:	lat

Yen bilingua signo («Ne fumez», Angle e Latine) an metroo-staciono en Wallsend, memorige la rolo di ca urbo kom avanposteno dil Romana Imperio.

Videz anke: Indo-Europana linguaro – Linguaro

Ol esas la oficala linguo di Vatikano. La katolika eklezio uzas ol kom oficala liturgiala linguo, quankam de pos Duesma Vatikana Koncilo on darfas uzar anke altra lingui. La Latina uzesas por en la ciencalo nomizado di animali e planti, en la yurala domeno, por redaktar la *Corpus Inscriptionum Latinarum* ed en artikli en ciencala revui publikita totale o partale en ica linguo. Lua studio, same kam olta dil klasika Greka, esas parto dil nomata Klasika Studii, ed cirkume til la yari 60-ma dil 20-ma yarcento ol esis preske nekareebla en literaturala studii. La Latin alfabeto, derivita ek la Greka, esas la maxim uzata en la tota mondo.

LATINA SKRIBATA E LATINA PAROLATA

La klasika Latina skribesis dum quar yar-centi : La unesma ante Kristo, e la unesma, duesma e triesma pos Kristo.

Pose ol skribesis plu proxime de la linguo vere parolata dum ta tempo.

Kande Cicero o Caesar skribis *populus* e *populum*, advere on dicis *populu*.

Dum la triesma yarcento pos Kristo, nekonoco skribis la *Appendix probi* quan ni povas tradukar "Repertorio di lo korekta".

En la komenco esas skribita :

Dicez X Ne dicez Y

Pose estas kolumni de vorti.

Yen kelka exempli :

auris oricla (la duesma formo es proxima al Franca *oreille*, de qua venas nia «orelo»)

olim *oli* (anciena vorto, qua permanas en Ido)

idem *ide* («samo», «sama»)

vinea *vinia* («viteyo»)

(la duesma formo es proxima al Hispana *viña*, Portugalana *vinha* e Franca *vigne*)

frigida *fricda* («kolda»: Arverniana *fréida* /friyda/, Hispana *fría*)

masculus *masclus* («maskula»)

calida *calda* («varma»: Italiana: *calda*)

vetulus *vetlus* («olda»: Arverniana: *vèi*, Kataluniana *vell*)

viridis *virdis* («verda», Arverniana *vîrd*)

mensa *mesa*

(Hispana, Portugalana *mesa*)

pavor *paor* (formo en la linguo *d'oc* mez-epokala; nun *paour* en Limousin)

auctor *autor* («produktero», «fonderp», «inventero»)

persica *pessica* («persiko»: *Walona *pexhî*)

(la formo korekta restis plu ofte : *persec* en la linguo *d'oc*, *piersica* en Rumaniana)

Ma Franca *pêche* venas dil unesma formo)

solis *soliculus* («suno»)

(*soliculus* ne estas eroro ma diminutivo afecionala)

(del duesma formo venas la Franca *soleil*, la *Rumancha *sulegl* e la formi *d'oc souguilh*, *saurelh*, *soulelh*...)

equus *caballus* («kavalo»)

(*caballus* venas del Galla *caballos* = labor-kavalo: ye la fino dil imperio, multa legionani esis ya Galli)

capus *testa* («kapo»: la linguo *d'oc* konservis la du vorti)

(*testa* esis fera poto. Probable la vorto venis de ironial expresuri quala «Tu dicas stultaji, tu havas truo en poto»)

Quankam la Latina esas nun multe min uzata e mem multe min konocata kam antee, tamen la Latina expresuri uzata en moderna lingui, precipue Europana, pri multa faki, quaze mantenas ol latente vivanta en la singla-dia vivo di pasable multa homi. exemple: *errare humanum est* («erorar es homal»), *es modus in rebus* («esas mezuro en [omna] kozi»), *e pluribus unum* («de pluri, un unika»), *exempli gratia* («exemple»), *in partibus infidelium* («en la landi dil nefideli»), *ipsis verbis* («per la sama vorti»), *ne varietur* («por ke [nulo] chanjez»), *res nullius* («kozo di nulu»).